

ಅಡವಿಮೊಲದ ದಾರುಣತೆ

ಚಿತ್ರದಲ್ಲಿ ಬೈಕೊಂದರ ಸೈಡ್ ಬ್ಯಾಗಿನಲ್ಲಿ ಬೆನ್ನಮೇಲಿನ ತೊಗಲನ್ನು ಹರಿಸಿಕೊಂಡು ಕೂತಿರುವ ಈ ಜೀವಿಯ ಹೆಸರು ಅಡವಿಮೊಲ (Black naped hare). ವಿಜಯನಗರ ಜಿಲ್ಲೆ ಹಗರಿಬೊಮ್ಮನಹಳ್ಳಿ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಬಾಚಿಗೊಂಡನಹಳ್ಳಿಯ ಹೊರವಲಯದಲ್ಲಿ ಕಳ್ಳಬೇಟೆ ಆಡುವಾಗ ಬೇಟೆಗಾರರಿಂದ ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ಮರಳಿ ಅದರ ಸ್ವಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಬಿಟ್ಟ ಮೊಲದ ಚಿತ್ರವಿದು. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಭಾರತದಾದ್ಯಂತ ಕಂಡುಬರುವ ನಿರುಪದ್ರವಿ ಜೀವಿ ಇದಾಗಿದ್ದು, ಒಟ್ಟು 7 ಉಪಜಾತಿಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಗಂಟೆಗೆ 70-80 ಕಿ.ಮೀ. ವೇಗದಲ್ಲಿ ಓಡಬಲ್ಲ ಈ ಮೊಲವು ಕೇವಲ ಮನುಷ್ಯನ ಬಾಯಿರುಚಿಗಾಗಿ ನಿತ್ಯವೂ ಬಲಿಯಾಗುತ್ತಲೇ ಇದೆ. ಅಳಿವಿನಂಚಿನಲ್ಲಿರುವ ಜೀವಿಗಳ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಕನಿಷ್ಠ ಕಾಳಜಿಯಲ್ಲಿರುವ ಈ ಜೀವಿ ಬಹುತೇಕ ಎಲ್ಲ ಬಗೆಯ ವಾತಾವರಣಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡು ಜೀವಿಸಬಲ್ಲದು.

ಹುಲ್ಲು, ಹೂ ಬಿಡುವ ಸಸ್ಯಗಳು, ಬೀಜಗಳು, ಹಣ್ಣುಗಳು ಅಪರೂಪಕ್ಕೆ ಬೆಳೆಗಳನ್ನೂ ಭಕ್ಷಿಸುವುದರಿಂದ ಇವುಗಳನ್ನು ಹಾನಿಕಾರಕ ಜೀವಿಗಳೆಂದು ಜನ ತಪ್ಪಾಗಿ ಭಾವಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಮಾಂಸ, ತುಪ್ಪಳ ಮತ್ತು ತೊಗಲಿಗಾಗಿ ಇದರ ಕಳ್ಳಬೇಟೆ ನಿರಂತರವಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ಹಗಲಿನಲ್ಲಿ ವಿಶ್ರಾಂತಿ ಪಡೆದು ರಾತ್ರಿ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಚಟುವಟಿಕೆಯಿಂದ ಇರುವ

ಇವುಗಳು ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಮಾಂಸಾಹಾರಿ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಆಹಾರದ ಮೂಲವಾಗಿವೆ. ಇವುಗಳ ಕಳ್ಳಬೇಟೆ ಹೆಚ್ಚಾದಷ್ಟೂ ಮಾಂಸಾಹಾರಿ ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಊರಿನತ್ತ ಮುಖಮಾಡುವುದು ಹೆಚ್ಚುತ್ತದೆ. ಇವುಗಳ ರಕ್ಷಣೆ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಹೊಣೆಯಾಗಬೇಕಿದೆ.

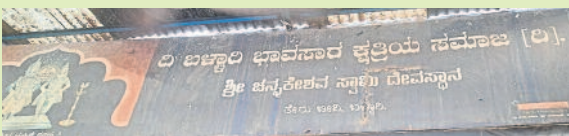
—ಮಹೇಶ್ವರ ಹುರುಕಡ್ಡಿ, ಬಾಚಿಗೊಂಡನಹಳ್ಳಿ

ಪೊಂಬಳಲದಲ್ಲಿ ಕನಕ!

ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಹೊಳಲ್ಕೆರೆ ಪಟ್ಟಣದ ವೇಣುಗೋಪಾಲ ಸ್ವಾಮಿ ದೇವಾಲಯದ ಆವರಣದಲ್ಲಿ ಕಲ್ಲಿನ ಕಂಬವೊಂದಿದೆ. ಇದು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬರುವ ಭಕ್ತರಿಗೆ ಅತ್ಯಾಕರ್ಷಕವಾಗಿದೆ. ಕಾರಣ ಕಂಬದ ಮೇಲೆ ಕನಕ ನೆಲೆಗೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಹೌದು, ದಾಸ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕನಕದಾಸರ ಕೆತ್ತನೆಯನ್ನು ಈ ಕಂಬದ ಮೇಲೆ ಕಾಣಬಹುದು. 1570 75 ರಲ್ಲಿ ಕನಕದಾಸರು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಆಗಮಿಸಿ, 'ದೇವಸ್ಥಾನ ಹಾಗೂ ಇತರ ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ಸುತ್ತಾಡಿದ್ದರು. ಬಳಿಕ ಇಲ್ಲಿನ ಬಯಲು ಗಣಪತಿ ದೇವರ ದರ್ಶನವನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದರು' ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆ ಇದೆ. ಕನಕದಾಸರ ಕೃತಿಯೊಂದರಲ್ಲಿ ಪೊಂಬಳಲ (ಹೊಳಲ್ಕೆರೆಯ ಹಿಂದಿನ ಹೆಸರು) ವಿನಾಯಕನ ಅತಿರ್ವಾದ ಪಡೆದೆ ಎಂದು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ವಿಚಾರ, 'ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಕನಕದಾಸರು ಬಂದಿದ್ದರು, ಅದರ ಆಧಾರದ ಮೇರೆಗೆ ಕಂಬದ ಮೇಲೆ ಅವರನ್ನು ಹೋಲುವಂತೆ ಕೆತ್ತನೆಯನ್ನು ಕೆತ್ತಲಾಗಿದೆ' ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಪುಷ್ಟಿಯಾಗಿದೆ.

—ಡಾ. ಕೆ.ವಿ. ಸಂತೋಷ್, ಹೊಳಲ್ಕೆರೆ

ದೇವನೊಬ್ಬ... ರೂಪ ಹಲವು

ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ನನ್ನ ಸಂಬಂಧಿಯೊಬ್ಬರ ಮಗನ ನಿಶ್ಚಿತಾರ್ಥಕ್ಕೆ ಬಳ್ಳಾರಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದೆ. ಅಲ್ಲಿನ ರಥಬೀದಿಯ ಪುರಾತನ ಶ್ರೀ ಚನ್ನಕೇಶವ ಸ್ವಾಮಿಯ ದೇಗುಲದ ಆವರಣದಲ್ಲಿ, 'ಈ

ದೇಗುಲವು ಧಾರ್ಮಿಕ ದತ್ತಿ ಇಲಾಖೆಯ ಅಧೀನದಲ್ಲಿದೆ. ಆಡಳಿತ ನಿರ್ವಹಣೆ ದಿ. ಭಾವಸಾರ ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಸಮಾಜ (ರಿ) ಬಳ್ಳಾರಿ' ಎಂಬರ್ಥದ ಫಲಕವಿತ್ತು. ಜೊತೆಗೆ ವಿಠಲ ರುಕ್ಮಿಣಿಯ ಮತ್ತು ಜ್ಞಾನೇಶ್ವರಿಯ ಚಿತ್ರಗಳಿದ್ದವು.

ಈ ಫಲಕವನ್ನು ನೋಡಿ, ಗರ್ಭಗುಡಿಯಲ್ಲಿ ವಿಠಲ ರುಕ್ಮಿಣಿ ದರ್ಶನ ಮಾಡಲು ಹೋದೆ. ಆದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಕಂಡದ್ದು ಕಷ್ಟ ಶಿಲೆಯ ಚನ್ನಕೇಶವ ಸ್ವಾಮಿಯ ಶಿಲಾಮೂರ್ತಿ. ಅಚ್ಚರಿಗೊಂಡೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಹಾಗೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಭಾವಸಾರ ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಸಮಾಜದವರು ವಿಠಲ ರುಕ್ಮಿಣಿ ಶಿಲಾಮೂರ್ತಿಗಳನ್ನು ಆರಾಧಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ವಿಠಲ ರುಕ್ಮಿಣಿ ಮೂರ್ತಿ ಇರಬೇಕಾದ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಚನ್ನಕೇಶವನ ಮೂರ್ತಿ ಹೇಗೆ ಬಂತು ಎಂಬ ವಿಚಾರ ತಲೆಗೆ ಹೊಕ್ಕಿತು. ಆಗ ಅರಿವಿಗೆ ಬಂದದ್ದು, 'ದೇವನೊಬ್ಬ ನಾಮ ಹಲವು' ಎಂ ಮಾತು. ಇಲ್ಲಿ ಆಗಿದ್ದೂ ಇದೆ, 'ದೇವನೊಬ್ಬ ರೂಪ ಹಲವು'. ವಿಠಲನೂ ಅವನೇ, ಚನ್ನಕೇಶವನೂ ಅವನೇ ಎನ್ನುತ್ತಾ ಮುಂದೆ ಸಾಗಿದೆ.

—ರಘುನಾಥರಾವ್ ತಾಪ್ಪೆ, ದಾವಣಗೆರೆ

